

M U Z E U L N A Ț I O N A L A L B A N A T U L U I

ANALELE BANATULUI

Serie nouă

ARHEOLOGIE ISTORIE

XXVII

2019

*Volum dedicat memoriei
dr. Alexandru Szentmiklosi
(1971-2019)*

EDITURA MEGA
Cluj-Napoca, 2019

Fondator
Ioachim Miloia

Colegiul de redacție

Claudiu ILAȘ, *manager al Muzeului Național al Banatului*

Dr. Nicoleta DEMIAN, *redactor șef*

Zsuzsanna KOPECZNY, *secretar de redacție*

Dan L. CIOBOTARU, dr. Andrei GEORGESCU, dr. Zoran MARCOV, dr. Felicia OARCEA, dr. Călin TIMOC, *membri*

Colegiul științific

Dr. Costin FENEȘAN (București)

Dr. Bernhard Siegfried HEEB (Museums für Vor- und Frühgeschichte der Staatlichen Museen zu Berlin – Preußischer Kulturbesitz)

Prof. dr. Elke KAISER (Institut für Prähistorische Archäologie Freie Universität, Berlin)

Prof. dr. Raiko KRAUSS (Eberhard Karls Universität, Tübingen)

Dr. Stelian MÂNDRUȚ (Institutul de Istorie George Barițiu, Cluj-Napoca)

Prof. dr. PETROVICS István (Universitatea József Attila, Szeged)

Prof. emerit dr. Ioan PISO (Cluj-Napoca)

Dr. Aurel RUSTOIU (Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca)

Dr. habil. Gábor SZABÓ (Institute of Archaeological Sciences, ELTE Faculty of Humanity, Budapest)

Prof. dr. Matthias WEMHOFF (Direktor des Museums für Vor- und Frühgeschichte der Staatlichen Museen zu Berlin – Preußischer Kulturbesitz)

Vigneta copertei: Wiliam Vastag †

Analele Banatului, serie nouă, continuă publicațiile anterioare ale Muzeului Banatului din Timișoara:

Történelmi és Régészeti Értesítő, 1872–1918

Gemina, 1923

Analele Banatului, 1928–1931

Tibiscus, 1971–1979

Orice corespondență se va adresa
Muzeului Național al Banatului, Piața Huniade nr. 1, RO–300002 Timișoara,
e-mail: analelebanatului@yahoo.com

Please send any mail to
Muzeul Național al Banatului, Piața Huniade nr. 1, RO–300002 Timișoara,
e-mail: analelebanatului@yahoo.com

Responsabilitatea asupra conținutului materialelor revine în exclusivitate autorilor.

ISSN 1221–678X

Editura MEGA | www.edituramega.ro
e-mail: mega@edituramega.ro

CUPRINS ▪ SOMMAIRE ▪ INHALT ▪ CONTENTS

Remember Alexandru Szentmiklosi (1971–2019)	9
---	---

ARHEOLOGIE ȘI ISTORIE VECHĂ

ADRIAN DOBOȘ, WEI CHU

Between the woods and the water: the Early Upper Paleolithic from the Romanian karst.....	17
---	----

SABIN ADRIAN LUCA, TIBERIU BOGDAN SAVA, MARIA ILIE, ANDREEA DIMA,
DANIELA PASCAL, GABRIELA SAVA, CRISTIAN MĂNĂILESCU, FLORENTIN PERIANU,
RALUCA TEODORESCU, ADRIAN LUCA

Date radiocarbon din situl arheologic de la Turdaș-Luncă (cercetările preventive ale anului 2011) (V). Cronologia absolută a Culturii Turdaș în situl eponim acesteia ➤ <i>Radiocarbon data from the archaeological site from Turdaș-Luncă (preventive research of 2011) (V). The absolute chronology of Turdaș in the eponymous site of culture</i>	35
--	----

OLIVER DIETRICH, LAURA DIETRICH

Ein Vergessener Hortfund aus Kronstadt (Brașov) in Rumänien. Das Burzenland (Țara Bârsei) als Hortlandschaft ➤ <i>A Forgotten Hoard from Brașov (Romania). Bronze Age Hoarding in the Țara Bârsei Region</i>	61
--	----

CLAES UHNÉR

Protection and control: Middle Bronze Age fortified settlements in the Benta valley, Hungary.....	69
---	----

MARIJA LJUŠTINA

Rediscovering old finds? Notes on the Bronze Age graves with amber in Western Serbia	81
--	----

IOAN BEJINARIU, ALIN HENȚ

Depozitul de bronzuri de la Gherla, județul Cluj ➤ <i>The Bronze Hoard from Gherla, Cluj County</i>	89
---	----

VICTOR SAVA

The Late Bronze Age settlement at Șagu and the early use of the channeled pottery	109
---	-----

ANDREI GEORGESCU

Living Downtown. An Early Iron Age Settlement Discovered in the Center of Timișoara.	147
---	-----

AUREL RUSTOIU

Magia ascunsă a unor amulete din Dacia preromană. În legătură cu un pandantiv-căldărușă din sudul Transilvaniei ➤ <i>The hidden magic of some amulets from pre-Roman Dacia. About a bucket-shaped pendant discovered in southern Transylvania</i>	167
---	-----

AMY HENDRICKS, REBECCA MOORMAN, NATHANIEL E. GREENE,

R. JESSE PRUETT, JEREMY M. HUTTON

Epigraphic notes on two bilingual inscriptions in the National Museum of Banat (IDR III/1 170 and 178)	177
--	-----

IOAN PISO

Une statio de beneficiarii consularis à Teregova ☞ *A statio of beneficiarii consularis in Teregova* 197

CĂLIN TIMOC

Date noi și mai vechi în legătură cu fortificația romană de la Mehadia (jud. Caraș-Severin) ☞ *New and older data about the Roman fortification from Mehadia (Caraș-Severin County)* 201

ROBERT GINDELE

Așezarea din secolele IV-V d. Hr. de pe Varianta Ocolitoare Sud a municipiului Timișoara, Situl 3 ☞ *The settlement from the 4th–5th centuries AD on the South Bypass Variant of Timișoara, Site 3* 221

ISTORIE MEDIE, MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ

ISTVÁN PETROVICS

Students from Temesvár/Timișoara studying at foreign universities in the Middle Ages 241

COSTIN FENEȘAN

Cetatea Jdioara – sfârșit de drum (1693–1701) ☞ *The fortress at Jdioara – End of a story (1693–1701)* 253

CIPRIAN GLĂVAN

Aspecte privitoare la sistemul de carantină din Banat în secolul al XVIII-lea ☞ *Aspects of the quarantine system in Banat in the 18th century* 265

ZORAN MARCOV

Piese de armament african din colecția Muzeului Național al Banatului (sec. XIX-XX) ☞ *African weaponry in the collection of the National Museum of Banat (19th–20th centuries)* 269

NICOLETA DEMIAN

„All’austriaca marina... il supremo mio vale”. O medalie deosebită din colecția Muzeului Național al Banatului din Timișoara ☞ *„All’austriaca marina... il supremo mio vale”. A special medal in the collection of the National Museum of Banat in Timișoara* 291

TEODORA-DANIELA MOȚ

Ipostaze feminine în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului XX ☞ *Hypostases féminines dans la seconde moitié du XIXe siècle et au début du XXe siècle* 307

EUSEBIU NARAI

Aspecte ale vieții politice în județul Timiș-Torontal în prima jumătate a anului 1946 ☞ *Aspects de la vie politique dans le département de Timiș-Torontal pendant la première moitié de l’année 1946* 313

ISTORIA CULTURII, ISTORIA ARTEI, MUZEOLOGIE, CONSERVARE

IOSIF VASILE FERENCZ

Explorări în microuniversul mitologic la Ardeu. Despre uriași și comori ☞ *Exploring the mythological micro-universe at Ardeu. About giants and treasures* 331

DAN UNGUREANU

Cît din substratul lexical al limbii române e dacic? ☞ *How much of the lexical substratum of the Romanian language is Dacian?* 349

MIKLÓSIK ELENA

- Probleme de atribuire ale unor lucrări din colecțiile bănățene semnate de artiști cu nume de familie Wagner ➤ *The assignment issues regarding of some works affiliated to the collections from Banat signed by artists representing the Wagner surname* 363

MARIUS CORNEA

- Compartimentul de Arte Vizuale al Muzeului Național al Banatului și îmbogățirea patrimoniului în anul 2018 ➤ *The Visual Arts Department within the National Museum of Banat and the heritage enrichment during the year 2018*..... 381

HEDY M-KISS

- Studiu preliminar asupra artefactelor din piele provenite din situl arheologic Piața Sfântu Gheorghe – Timișoara 2014 ➤ *Preliminary study of leather artifacts from the archaeological site Sfântu Gheorghe Square – Timișoara 2014* 391

RECENZII

LAVINIA GRUMEZA

- E. Istvánovits, V. Kulcsár, *Sarmatians: History and Archaeology of a Forgotten People* (Monographien des Römisch-Germanischen Zentralmuseums. Band 123), Verlag des Römisch-Germanischen Zentralmuseums, Mainz 2017 (ISBN 978-3-88467-237-2), 501 pages, 329 figures 403

- ABREVIERI BIBLIOGRAFICE / ABREVIATIONS BIBLIOGRAPHIQUES 409